

og i deres Samling og Behandling er genial Tænkning stadig nødvendig.

Jeg ønsker Dr. Åkerman en kritisk Indstilling overfor moderne Konjunkturforskning baade som Statistiker og Økonom, og hans Bog viser, at han med en saadan ændret Indstilling vil kunne præstere noget godt.

Dr. L. V. Birck.

WESLEY C. MITCHELL: *Business Cycles*. The Problem and its Setting. National Bureau of Economic Research, Inc. New York 1927. 479 S.

„I omkring ti Aar har min uhandlelige „Quarto“ været udsolgt, i mindst lige saa lang Tid har dens Indhold været forældet“, siger Mitchell i Forordet til den nye Udgave af sin Bog „Business Cycles“. Man har derfor Lov til at vente, at det foreliggende Værk ikke har bibeholdt meget af 1. Udgaves Stof. Hvilken Forandring, der i saa Henseende er sket, kan man imidlertid ikke helt dømme om paa Grundlag af den nye Bog, idet den kun er en 1ste Del af det samlede Værk.

Saa meget kan imidlertid siges, at godt og vel Halvdelen af dette 1. Bind ikke fandtes i den tidligere Udgave, medens Bogens første to Kapitler, der dels handler om de forskellige Konjunkturteorier, dels giver en Fremstilling af det økonomiske Kredsløb, i Hovedsagen er optrykt efter den gamle Udgave.

Den resterende Del af Bogen, som her særlig skal omtales, er inddelt i tre Kapitler med følgende Overskrift: *The Contribution of Statistics, The Contribution of Business Annals og Results and Plans*.

Kapitlet om Statistiken kan man inddele i 3 Afsnit nemlig: en kortfattet Redegørelse for Statistikens Udvikling gennem de sidste 200 Aar. en Drøftelse af visse statistiske Metoder, der hyppigt anvendes i Konjunkturforskningens Tjeneste, og et Forsøg paa at anvende statistiske Metoder og statistisk Materiale ved Afgørelsen af nogle af Konjunkturproblemet's vigtigste Spørgsmaal.

Det mest bemærkelsesværdige ved hele Kapitlet er den skarpe Modsætning mellem den Forventning med Hensyn til Statistikens Betydning for Løsningen af økonomiske Problemer, man kommer til at nære ved læse det historiske Afsnit og den haarde Kritik af de statistiske Metoder, som udgør det mellemste Afsnit samt de meget tvivlsomme Resultater, man præsenteres for i Kapitlets sidste Del.

Af det historiske Afsnit faar man nemlig let det Indtryk,

og i deres Samling og Behandling er genial Tænkning stadig nødvendig.

Jeg ønsker Dr. Åkerman en kritisk Indstilling overfor moderne Konjunkturforskning baade som Statistiker og Økonom, og hans Bog viser, at han med en saadan ændret Indstilling vil kunne præstere noget godt.

Dr. L. V. Birck.

WESLEY C. MITCHELL: *Business Cycles*. The Problem and its Setting. National Bureau of Economic Research, Inc. New York 1927. 479 S.

„I omkring ti Aar har min uhandlelige „Quarto“ været udsolgt, i mindst lige saa lang Tid har dens Indhold været forældet“, siger Mitchell i Forordet til den nye Udgave af sin Bog „Business Cycles“. Man har derfor Lov til at vente, at det foreliggende Værk ikke har bibeholdt meget af 1. Udgaves Stof. Hvilken Forandring, der i saa Henseende er sket, kan man imidlertid ikke helt dømme om paa Grundlag af den nye Bog, idet den kun er en 1ste Del af det samlede Værk.

Saa meget kan imidlertid siges, at godt og vel Halvdelen af dette 1. Bind ikke fandtes i den tidligere Udgave, medens Bogens første to Kapitler, der dels handler om de forskellige Konjunkturteorier, dels giver en Fremstilling af det økonomiske Kredsløb, i Hovedsagen er optrykt efter den gamle Udgave.

Den resterende Del af Bogen, som her særlig skal omtales, er inddelt i tre Kapitler med følgende Overskrift: *The Contribution of Statistics, The Contribution of Business Annals og Results and Plans*.

Kapitlet om Statistiken kan man inddele i 3 Afsnit nemlig: en kortfattet Redegørelse for Statistikens Udvikling gennem de sidste 200 Aar. en Drøftelse af visse statistiske Metoder, der hyppigt anvendes i Konjunkturforskningens Tjeneste, og et Forsøg paa at anvende statistiske Metoder og statistisk Materiale ved Afgørelsen af nogle af Konjunkturproblemet's vigtigste Spørgsmaal.

Det mest bemærkelsesværdige ved hele Kapitlet er den skarpe Modsætning mellem den Forventning med Hensyn til Statistikens Betydning for Løsningen af økonomiske Problemer, man kommer til at nære ved læse det historiske Afsnit og den haarde Kritik af de statistiske Metoder, som udgør det mellemste Afsnit samt de meget tvivlsomme Resultater, man præsenteres for i Kapitlets sidste Del.

Af det historiske Afsnit faar man nemlig let det Indtryk,

at der i de sidste 25 Aar — og navnlig i det sidste Tiaar i De forenede Stater — er udviklet en statistisk Teknik, der betyder en Omvæltning inden for Konjunkturforskningen. De Metoder, det særlig drejer sig om, er Elimineringen af Sæsonsvingningerne i visse økonomiske Talserier, Bestemmelsen af af disse Seriers Grundretning og Korrelationsregningen.

Forf. fremstiller indgaaende de mange forskellige Metoder, man her har bragt i Anvendelse. Af en efterfølgende meget skarp Kritik af disse Metoder naar man i Virkeligheden til det Resultat, at deres Brugbarhed er meget stærkt begrænset: Sæsonsvingningerne er overalt varierende og kan som Følge deraf ikke elimineres ved Hjælp af Metoder, der forudsætter dem konstante. Dette fremgaar ogsaa med tilstrækkelig Tydelighed af de for Sæsonsvingningerne „befriede“ Kurver, som Forf. gengiver; de er alle stærkt savtakkede, og uanset hvorledes man vil definere de egentlige Konjunkturbevægelser, vil der altid herske Enighed om, at disse ikke kan have et saadant savtakket Forløb. Kurvernes uregelmæssige Forløb maa nødvendigvis skyldes, at Elimineringen har været ufuldkommen.

Hvis man kan regne med — hvad man i mange Tilfælde kan —, at Perioden for Sæsonsvingningerne er 1 Aar, vil man ganske vist kunne eliminere disse ved 12 Maaneders bevægelige Gennemsnit, men man opnaar da ikke en „Sæsonkurve“, som man kan anvende ved Elimineringen af Sæsonsvingningerne fra de observerede Tal i denne Serie, efterhaanden som de fremkommer. Man nødes da til at indrømme, at man ikke kan finde nogen Formel for Sæsonsvingningerne. Det kan være formaalstjenligt ved en eller anden Metode at fjerne de groveste Uregelmæssigheder, som Sæsonsvingningerne fremkalder, men der bliver altid en Del Uregelmæssigheder tilbage, som maa henføres til Metodens Ufuldkommenhed.

Hvad de forskellige Talseriers Grundretning (secular trend) angaar, da faar man det Indtryk af Mitchells Kritik, at de raffinerede og ofte besværlige Metoder, de moderne Konjunkturstatistikere benytter, i Virkeligheden ikke hjælper det fjerneste. Hvorledes man vil bestemme denne Grundretning beror til syvende og sidst paa et Skøn, og dette Skøn maa — hvad Mitchell ikke nævner — være afhængigt af, hvilke Bevægelser man vil isolere til særligt Studium.

Heller ikke kan man regne med, at et analytisk Udtryk, hvis Kurve synes tilfredsstillende som en Talseries Grundretning, angiver den Lov, hvorefter den paagældende Talserie vil udvikle sig „Secular trends are subject to change without no-

tice“ er et af Mitchells mange rammende Udtryk. Konsekvensen heraf synes at maatte blive, at den grafiske Bestemmelse af Grundretningen i de fleste Tilfælde giver det mest tilfredsstillende Resultat. Mitchell synes heller ikke at være bange for denne Konsekvens, hvorimod Ernst Wagemann i sin Bog: Konjunkturlehre uden Diskussion erklærer den grafiske Metode for altfor primitiv.

Forf. er imidlertid ikke helt klar i Spørgsmaalet om Bestemmelsen af en Talseries Grundretning; hvis man nemlig som Mitchell har Øje for, at denne Grundretning, selv om den er udtrykt ved en matematisk Formel, ikke angiver Loven for den paagældende Series videre Udvikling, saa synes Bestemmelsen af „secular trend“ at blive reduceret til et rent Udjævnings-spørgsmaal. Formaålet ved Bestemmelsen af Grundretningen bliver da at finde en Kurve, der giver det væsentlige i Talseriens Bevægelse, og Prøvestenen, som skal vise, om dette Formaal er naaet, maa være, at Afvigelserne fra Grundretningen falder inden for Grænserne for de tilfældige Udsving.

Den tredie af de Metoder, som Forf. i sine indledende Bemærkninger synes at tillægge saa epokegørende Betydning for Konjunkturforskningen, er Korrelationsregningen. Ogsaa dette Middel underkastes imidlertid en indgaaende og skønsom Kritik. Mitchell fremhæver Nyttens af at have et talmæssigt Udtryk for Korrelationen mellem to Talserier og mener, at Korrelationskoefficienten her har en Opgave. Han glemmer at tilføje, at et Maal af lige saa stor Værdi formentlig kunde findes paa flere andre — og lettere — Maader.

Men selv om Forf. saaledes mener, at Beregning af Korrelationskoefficienten kan være af en vis Betydning, advarer han stærkt mod at lade sig lede paa Vildspor deraf: „... the use of coefficients of correlation does not substitute mathematics for personal judgement, or make less necessary the visual study of charts“, hedder det S. 263.

Efter at have omtalt nogle Korrelationsberegninger, foretaget af Karl G. Karsten og Irving Fisher hedder det (S. 266): „The proposition may be ventured that a competent statistician, with sufficient clerical assistance and time at his command, can take almost any pair of time series for a given period and work them into forms which will yield coefficients of correlation exceeding $\pm 0,9$.“

De Spørgsmaal, Mitchell i et følgende Afsnit stiller til Statistiken, drejer sig i det væsentlige om Konjunkturbølgerne

Længde og om Udsvingenes Størrelse. I Sammenhæng hermed kommer han til at berøre Spørgsmaalet, dels om Udsvingene er blevet mindre i Tidens Løb, dels om der kan være tale om to væsentligt forskellige Typer af Bevægelser.

Det Materiale, Mitchell i denne Henseende bygger paa, hidrører fra fem forskellige Kilder, hvoraf de tre omfatter Perioden 1878—1925, medens de to kun dækker en Del af dette Tidsrum. De tre af Kilderne, nemlig Frickeys Clearings Index, Snyder's Clearings Index og Snyder's Deposit Index er, som det fremgaar af Betegnelserne, meget ensartede; de andre to er American Telegraph and Telephone Companys Business Index og Person's Trade Index. Disse to er noget forskellige fra de andre; A.T.T.s Business Index angaar indtil 1884 udelukkende Raajernsproduktionen; efter den Tid skal det nærmest præsenteres Omsætningens fysiske Omfang, medens Person's Index, der iøvrigt kun omfatter en kort Periode, angiver dels Produktionens Omfang i fysiske Enheder, dels Omsætningens Størrelse i Penge. Regner man en Konjunkturbølge fra Bølgetop til Bølgetop eller fra Bølgedal til Bølgedal, kan man paa hver af de Indices, der omfatter hele Perioden, tælle 12 Konjunkturbølger med en gennemsnitlig Varighed paa 42—43 Maaneder eller omtrent $3\frac{1}{2}$ Aar. Jeg har beregnet Middelfejlen paa et Par Stykker af dem; den bliver 14 og 16. Det vil altsaa sige, at hvis man kunde regne, at Bevægelsen ikke skifter Karakter i Fremtiden, vilde Konjunkturbølgerne Længde i $\frac{2}{3}$ af Tilfældene ligge mellem 26 og 58 Maaneder.

Med en saadan Middelfejl synes der ikke at kunde lægges synderlig Vægt paa Gennemsnittet 42 Maaneder. Det siger sig selv, at Fordelingen af Afvigelserne fra Gennemsnittet af de 12 Konjunkturbølger ikke har nogen stærkt paafaldende Lighed med den eksponentielle Fordeling. Mitchell betragter imidlertid Afstanden fra Top til Top og fra Dal til Dal for hver enkelt Kilde som forskellige Maalinger af det samme Fænomen og faar paa denne Maade 101 Konjunkturbølger; han grupperer disse i en Hyppighedstabel og faar en ganske pæn Fordeling, men da de paagældende Serier er stærkt afhængige af hverandre, kan man ikke tillægge Fordelingens Form den sædvanlige Betydning.

Mitchells Bedømmelse af Materialet fremgaar af følgende Citat:

The conclusion is clear that within the period and country represented by our indexes, business cycles, while varying in length from a year and a half to nearly seven years, have

a modal length in the neighborhood of three and one half years. They are far from uniform in duration, but their durations are distributed about a well marked central tendency in a tolerably regular fashion. This distribution differs from the type described by the „normal curve“ in being prolonged towards the upper end of the time scale somewhat farther than toward the lower end.“

Det sidste Forhold finder sin naturlige Forklaring i den Omstændighed, at man ikke kan tale om Konjunkturbølger, der er af negativ Varighed, hvorfor Afstanden til den ene Side er mere begrænset end til den anden Side. Den mest nærliggende Konklusion, man kan komme til, er efter min Mening, at disse Bølgebevægelser ikke har nogen bestemt Længde, men inden for de Talserier, Mitchell opererer med, falder deres Længde mellem $1\frac{1}{2}$ og 7—8 Aar.

Et helt andet Spørgsmaal er det imidlertid, hvilken Betydning man i det hele kan tillægge de Bølgebevægelser, Mitchell her har fundet. Det eneste sikre er, at de Serier, hvorfra Resultatet er taget, opviser disse Bølgebevægelser, men det afprøvede maa være, hvilken Betydning dette har for det økonomiske Liv.

Til Belysning af dette sidste Spørgsmaal er det af Betydning, at Mitchell foruden disse Clearings- og Depositindeces ogsaa har en Serie, der ikke er saa nøje forbundet med Betalingsforholdene. Dette gælder det tidligere nævnte American Telegraph- and Telephone Company's „business index“, som i Øjeblikket er sammensat paa en Maade, der maa antages at give et nogenlunde Udtryk for Bevægelserne i Produktion og Om sætning, dog saaledes at der tildeles særlig følsomme Serier en ret stor Vægt, hvorved Udsvingene bliver større, end hvis man valgte andre Talserier, der i og for sig kunde tillægges lige saa stor Betydning. Før 1922 omfattede Indexet ogsaa „bank debits“ og havde altsaa mere Lighed med de andre Indeces, Mitchell benytter.

I alle Tilfælde forøger det utvivlsomt Betydningen af Mitchells Konklusioner, at Bevægelserne i dette Index, hvad deres Varighed angaar, falder nogenlunde sammen med Bevægelserne i de andre paa rene Pengeserier opbyggede Indeces.

Spørgsmaalet om, hvilken reel økonomisk Betydning, man skal tillægge de fundne Bevægelser, bliver mere brændende, naar man betragter deres Amplitude. Thi medens man med

nogen Grund kan stole paa, at Bølgebevægelser af samme Længde vil optræde i saa godt som alle Talserier af nogen som helst økonomisk Betydning, kan man være sikker paa, at Udsvingenes Størrelse vil variere meget stærkt fra Serie til Serie. Det maa derfor undre, at Mitchell, naar han begynder at studere Amplituden, kan afholde sig fra at komme ind paa Spørgsmaalet om de paagældende Seriers økonomiske Relevans. Det drejer sig i Virkeligheden om en Definition af Konjunkturbevægelserne. Mitchell har følgende Definition: . . . . „they (business cycles) are recurrences of rise and decline in activity, affecting most of the economic processes of communities with well-developed business organization, not divisible into waves of amplitudes nearly equal to their own, averaging in communities at different stage of economic development from about three to about six or seven years in duration“.

At dømme efter denne Definition synes Mitchell at tillægge Bevægelserne i hver enkelt Talserie ganske samme Betydning, selv om det drejer sig om rene Spejlbilleder af Bevægelserne i en anden Serie. Naar dette er Tilfældet, forstaar man ikke rigtigt, hvorfor han ved Undersøgelsen af Spørgsmaalet om Bølgebevægelsernes Varighed og Amplitude vælger Serier, der netop som Clearings maa antages at udtrykke et vejet Gennemsnit af Bevægelserne i en Række andre Serier.

Mig forekommer det imidlertid at være vigtigt, forinden man kaster sig over Konjunkturforskningen, at gøre sig klart, hvad det er for Fænomener, hvis Bevægelser man vil studere. Unddrager disse sig direkte lagttagelse, gælder det at finde den bedst mulige Repræsentant for dem. Bevægelserne paa alle andre Omraader derimod har kun Interesse for saa vidt, som de kan bidrage til at belyse den Aarsagsforbindelse, hvori de Fænomener, man interesserer sig for, staar. Hvis man kan forbinde nogen Mening med det noget luftige Begreb, Nationalindkomsten, burde det vel være Forandringerne i denne, der skulde undersøges, men man kunde ogsaa indskrænke sig til det noget mere konkrete at undersøge Variationerne i Beskæftigelsesgraden. Hvorledes Clearings, Raajernsproduktionen eller „Prisniveauet“ varierer har jo i sig selv ingen videre Betydning i denne Forbindelse; kun som Symptomer paa noget andet vil der være Anledning til at interessere sig for disse Fænomener.

Nu er der jo ingen Tvivl om, at de Indeces, Mitchell opererer med, har en vis symptomatisk Betydning, selv naar det er „Nationalindkomsten“s Bevægelser, man interesserer sig

for. Naar det gælder Bevægelsernes Amplitude, er der imidlertid en betydelig Usikkerhed, og denne forøges derved, at de benyttede Indeces viser ret stærkt forskellige Udsving for hver enkelt Bølgebevægelse. Da nogle af Udsvingene er ret smaa, er der i Virkeligheden Mulighed for, at nogle af Konjunkturbevægelserne ganske vilde forsvinde eller dog blive helt ubetydelige, hvis man havde at gøre med en Repræsentant, der sluttede sig nøjere til det Fænomen, man egentlig vilde maale. Der bliver derfor ogsaa en vis Sandsynlighed for, at man kunde komme til en Varighed for Konjunkturbølgerne, der mere svarede til, hvad man tidligere har regnet med end Mitchells 3—3¹/₂ Aar.

Naar Mitchell efter Studiet af visse Indices kommer til det Resultat, at Udsvingenes Størrelse vel er meget varierende, men dog ikke berettiger til at antage, at der er nogen Artsforskjel imellem dem, saaledes at f. Eks. de svage Bølgebevægelser kan henføres til „Tilfældigheder“, saa er det ikke sikkert, han har Ret heri, og han indrømmer ogsaa selv, at hans Materiale strengt taget ikke berettiger til at drage en saadan Slutning.

Professor Mitchell vil være den første til at indrømme, at til Trods for de store Fremskridt i Statistikens Teknik og Metoder, som han skildrer i Kapitlets Begyndelse, kan det statistiske Materiale dog ikke give et afgørende Svar paa de — ikke særlig indviklede — Spørgsmaal, han stiller til det. Andre Hjælpemidler maa derfor tages i Brug, og det Materiale, han i næste Kapitel vender sig til, er de tidligere her i Tidsskriftet omtalte „Business Annals“. Det er altsaa et historisk Materiale, som ikke er baseret paa Talangivelser, men paa en almindelig Skildring af Tidens økonomiske Forhold, Mitchell her tyer til og stiller sine Spørgsmaal om Konjunkturbevægelsernes Længde og Amplitude. Og nu sker det vidunderlige, at disse fra saa mange forskellige Kilder hentede Beretninger om de økonomiske Forhold, naar de reduceres til et enkelt Udtryk, som skal karakterisere de økonomiske Forhold, for de amerikanske Datas Vedkommende udviser en forbløffende Overensstemmelse med de talmæssige Udtryk, vi ovenfor har omtalt. Selv de mindre Bevægelser, som man vilde være tilbøjelige til at se bort fra som ganske irregulære, synes de amerikanske merkantile Journalister at have bemærket.

En Sammenstilling af de britiske Annaler med en engelsk

„business cycle index“ giver knap saa smukt et Resultat, idet flere af de mindre Udsving ikke genfindes i Annalerne. Man kan ikke helt frigøre sig for den Tanke, at de talmæssige Indices er benyttet som Vejledning ved det sikkert meget vanskelige Fortolkningsarbejde, der har foreligget ved Gennemgangen af Annalerne; en mere indgaaende Fremstilling af Fremgangsmaaden ved Fortolkningen vilde have bragt Klarhed paa dette Punkt. Uanset hvordan dette forholder sig, er der ikke Tvivl om, at Annalerne i høj Grad forøger Betydningen af de benyttede Talserier.

Annalerne omfatter 17 Lande, men af disse gaar kun nogle faa længere tilbage i Tiden end 1890. Det mest karakteristiske Træk ved dette Materiale er, at Bølgebevægelserne i de forenede Stater gennemgaaende synes at være kortere end i andre Lande, eller rigtigere, der synes i disse Lande at være flere Bevægelser, der har en Varighed ud over 6—7 Aar. Dette Forhold faar den amerikanske Statistiker F. C. Mills til at opstille den Hypotese, at Konjunkturbevægelsernes Længde er afhængig af det paagældende Lands industrielle Udvikling; han foretager en Inddeling af Landene i denne Henseende, og beregner Konjunkturbevægelsernes gennemsnitlige Længde, og finder en Forskel, som han anser for typisk. Uden at komme ind paa Betydningen af de beregnede Gennemsnit, maa man i hvert Fald give Mitchell Ret i, at Inddeling af Landene efter deres industrielle Udvikling er stærkt vilkaarlig, og at man derfor ikke kan betragte Mills' Resultater som afgørende.

Mere paalideligt er et Resultat, som Mitchell refererer efter Dr. Thorp; denne har fundet, at Nedgangsperioden er afgørende kortere, naar Engrospriserne viser en opadgaaende Grundbevægelse, end naar det omvendte er Tilfældet. Han undersøger Forholdene for England og U. S. A. helt tilbage til 1790 og konstaterer regelmæssigt en meget betydelig Forskel paa Depressionstidens Længde. Paalideligheden af dette Resultat er saa meget større, som det ikke er vanskeligt at finde Grunde til, at det er saaledes, og man har ogsaa tidligere haft sin Opmærksomhed henvendt derpaa. Dr. Thorps Undersøgelser afgør imidlertid Spørgsmaalet definitivt.

I Værkets sidste og mindste Kapitel, Results and Plans, sammenfatter Forf. — paa en alt andet end klar Maade — de Resultater, han i det foregaaende har opnaaet og antyder hvilken Fremgangsmaade, der vil blive benyttet i det næste Bind.

Et af de Resultater, Mitchell mener at have opnaaet, er at belyse Udviklingen af Begrebet „business cycles“. Det Indhold, Mitchell paa Grundlag af sin Undersøgelse giver dette Begreb, er at „the business cycle“ ikke eksisterer, men at der derimod findes en Mængde Bevægelser inden for saa godt som alle økonomiske Fænomener, som er forskellige i Omfang og til dels ogsaa i Længde, men som har det tilfælles, at de alle og i samme Rækkefølge gennemløber fire Faser, nemlig Konjunkturbedring, Højkonjunktur, Konjunkturedgang og Lavkonjunktur. Ovenfor er citeret Ordlyden af den mest tydelige Definition, Mitchell giver.

Forf. indrømmer selv det utilfredsstillende i dette Begreb og siger, at man maa stræbe hen imod noget mere alment, noget der ligesom er en Generalnævner, hvori de mange specielle Bevægelser gaar op.

Mitchell vil sikkert have mange Meningsfæller paa dette Punkt; det kan nemlig have sin Interesse i mange forskellige Henseender at studere Bevægelserne indenfor alle mulige sociale Fænomenomraader, men de allerfleste af disse Bevægelser kan dog i det væsentlige kun spille Rollen som Reflekser af Bevægelserne inden for de fra et samfundsøkonomisk Synspunkt mere fundamentale Foreteelser som f. Eks. Variationerne i „Nationalindkomsten“, og det, Konjunkturforskningen i første Linje bør koncentrere sig om, er vel derfor Forklaringen af disse Variationer.

Man afventer med en vis Spænding, hvad Mitchells næste Bind vil bringe til Belysning af dette afgørende Spørgsmaal.

Jørgen Pedersen.

ERNST WAGEMANN: *Konjunkturlehre*. Reinard Hobbing, Berlin 1928. 301 S.

De omfattende Bestræbelser, der udfoldes rundt om i Verden for at udforske og klarlægge de økonomiske Fænomeners Bevægelsesrytme gør det naturligt, at der opstaar et helt nyt Fag, som omfatter de Metoder, der er gængse ved disse Konjunkturundersøgelser. Professor Wagemann's Bog er en Lærebog — saa vidt vides den første Lærebog — i denne nye Disciplin.

Bogen er delt i to Dele nemlig „Almindelig Konjunkturlære“ og „Anvendt Konjunkturlære“. Desuden indeholder den et Tillæg med Titelen „Ledetraad i Konjunkturstatistikens Teknik“.